

Огляд законодавчих змін

Огляд законодавчих змін, що стосуються внутрішнього переміщення, підготовлений УВКБ ООН | Березень 2023

Прийняте законодавство

- Обов'язкова евакуація з територій, де ведуться бойові дії
- Координаційний штаб з питань захисту прав дитини в умовах воєнного стану
- Визначення територій, де ведуться (велися) бойові дії
- Обмеження доступу до нотаріальних дій для осіб, пов'язаних з Російською Федерацією
- Пріоритетні дії Уряду на 2023 рік
- Подовження строку подачі заяв на отримання пенсії
- Експериментальний проєкт з надання соціальних послуг
- Державне фінансування освітніх програм для безробітних осіб

Інші події

- Визначення шкоди, завданої селянським господарствам
- Оновлений перелік територій, на яких ведуться(велися)бойові дії
- Соціальна допомога для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю і особами похилого віку
- Субвенція з державного бюджету
- Програма забезпечення житлом ВПО, що захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України

Прийняте законодавство

Обов'язкова евакуація з територій, де ведуться бойові дії

7 березня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв [Постанову № 209](#) щодо обов'язкової евакуації дітей, що проживають у зонах де ведуться бойові дії. Основні положення такі:

- Рішення про обов'язкову евакуацію дітей з зон бойових дій можуть бути прийняті обласними військовими адміністраціями за погодженням з органами військового командування на відповідній території та Координаційним штабом з питань проведення обов'язкової евакуації населення в умовах воєнного стану;
- Для забезпечення безпеки дитини обов'язкова евакуація в примусовий спосіб здійснюється за супроводом одного з батьків, особи, яка їх замінює, або іншого законного представника; цим відповідальним дорослим заборонено відмовлятися від евакуації.

Координаційний штаб з питань захисту прав дитини в умовах воєнного стану

10 березня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв [Постанову № 217](#), якою вносяться зміни до положень про Координаційний штаб з питань захисту прав дитини в умовах воєнного стану. Зазначена Постанова змінює склад Координаційного штабу, призначаючи Міністра з питань реінтеграції Головою Координаційного штабу та Міністра соціальної політики його заступником. Координаційний штаб тепер відповідає за наступні завдання:

- Координація дій місцевих органів влади щодо інтеграції дітей, які були евакуйовані з територій бойових дій;
- Моніторинг випадків проявів насильства щодо дітей ВПО;
- Координація заходів, спрямованих на повернення дітей, які були примусово переміщені на (i) території поза контролем Уряду України, (ii) Російську Федерацію або (iii) інші країни.

Визначення територій, де ведуться (велися) бойові дії

10 березня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв [Постанову № 214](#), в якій оновлюється визначення територій можливих бойових дій.¹ Згідно з прийнятими змінами, території можуть також бути класифіковані як "території можливих бойових дій", якщо вони межують з:²

- Російською Федерацією;
- Територіями, які на даний момент перебувають поза контролем Уряду України;
- Територіями активних бойових дій.

Обмеження доступу до нотаріальних дій для осіб, пов'язаних з Російською Федерацією

10 березня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв [Постанову № 213](#), якою обмежується доступ до нотаріальних дій для фізичних осіб та юридичних осіб, пов'язаних з Російською Федерацією. Винятки з цього обмеження передбачаються наступні:

- Засвідчення справжності підпису на заяві про вихід з громадянства Російської Федерації;
- Видачі свідоцтва про право на спадщину;
- Посвідчення заповітів військовополонених.

Обмеження накладаються на будь-яке відчуження нерухомого майна, корпоративних прав та транспортних засобів, за винятком випадків передачі їх на користь України.

Всі громадяни Російської Федерації, що не мають документів, що підтверджують їх проживання в Україні на законних підставах, підпадають під дію цих положень.

Пріоритетні дії Уряду на 2023 рік

14 березня 2023 року Кабінет Міністрів України видав [Розпорядження № 221-р](#), яким визначено перелік пріоритетних заходів Уряду на 2023 рік. Передбачені програми охоплюють широкий спектр сфер, деякі з них спрямовані на забезпечення середньострокових і довгострокових рішень для населення, постраждалого внаслідок конфлікту, зокрема:

- Підтримка малого та середнього бізнесу;
- Надання субвенцій бюджетам громад, що постраждали від бойових дій, а також громад, що приймають значну кількість ВПО;
- Програми, спрямовані на реінтеграцію ВПО, включаючи програми, що фокусуються на молоді;
- Оновлення Стратегії щодо внутрішнього переміщення.

Документ також встановлює цілі щодо покращення захисту людей, які виїхали з України через бойові дії та зараз проживають в Європі.

¹ Всі території, що підпадають під це визначення, містяться у [Переліку](#), який публікується та регулярно оновлюється Міністерством реінтеграції. Включення громади до зазначеного переліку є підставою для отримання державної допомоги на проживання для внутрішньо переміщених осіб.

² Громада має відповідати хоча б одному критерію

Подовження строку подачі заяв на отримання пенсії

20 березня 2023 року Верховна Рада України прийняла [Закон № 2981-IX](#) про подовження строку подання пенсійних заявок для осіб, які проживають/проживали на територіях, що перебувають поза контролем Уряду України, та на територіях, де ведуться (велися) бойові дії. Такі особи можуть подати свою заяву на отримання пенсії протягом воєнного стану та протягом трьох місяців після його припинення або скасування; пенсії будуть нараховуватись з дня, коли особа починає відповідати критеріям щодо оформлення певного виду пенсії, а саме з моменту: (i) досягнення пенсійного віку, (ii) визнання особою з інвалідністю (на підставі дня видачі медичного свідоцтва), (iii) з дня смерті годувальника.

Експериментальний проєкт з надання соціальних послуг

21 березня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв [Постанову № 248](#), якою розпочато пілотний проєкт з надання соціальної допомоги особам, які знаходяться в складних життєвих обставинах. Метою проєкту є перенесення акценту з фінансування закладів соціальної допомоги на фінансування фактично наданих послуг.

- Послуги можна отримати в медичних закладах, що управляються Міністерством соціальної політики;³
- Соціальними послугами можуть скористатися літні особи та ВПО з інвалідністю, які знаходяться в складних життєвих обставинах;
- Соціальні послуги включають (i) надання притулку; (ii) підтримане проживання; (iii) стаціонарний догляд; (iv) соціальну адаптацію;
- Заявку можна подати незалежно від місця постійної реєстрації заявника.

Державне фінансування освітніх програм для безробітних осіб

У березні 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв декілька нормативно-правових актів, які оновлюють систему державних послуг у галузі забезпечення зайнятості населення.

24 березня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв [Постанова № 264](#), якою регулюється порядок надання державного фінансування освіти та кваліфікаційного навчання для безробітних осіб⁴. Основні положення такі:

- Безробітні особи або роботодавці, які планують найняти безробітних осіб на посади, що вимагають певної кваліфікації, можуть звернутися до Центру зайнятості для участі в цій програмі;
- Центри зайнятості надають сертифікати на навчання, відшкодовують витрати на медичні обстеження, проживання та витрати на проїзд учасникам програми;
- Вартість освіти, яку покриває сертифікат на навчання, становить до десяти розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на цей рік;
- Програма охоплює тільки навчальні заклади та професії, перелічені Центром зайнятості;
- У Постанові передбачені положення, спрямовані на забезпечення доступності програм для осіб з інвалідністю.

³ Спеціалізований Трускавецький санаторій "Батьківщина" та Спеціалізований Миргородський санаторій "Слава", які належать до сфери управління Мінсоцполітики

⁴ Юридичний статус відповідно до Закону «Про зайнятість населення»

17 березня 2023 року Кабінет Міністрів України також прийняв [Постанова № 237](#), в якій визначено статус та завдання кар'єрних радників, спеціалізованих кар'єрних радників і консультантів - фахівців, які сприяють процесу зайнятості і надають консультації безробітній особі і роботодавцю

Інші події

Визначення шкоди, завданої селянським господарствам

3 березня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв [Постанову № 187](#), якою до [Порядку визначення шкоди завданої внаслідок збройної агресії Російської Федерації](#) додаються збитки, завданої сільськогосподарському та фермерському майну (zareєстрованим як індивідуальні підприємці), та призначаючи обласні (цивільні/військові) адміністрації органами, відповідальними за оцінку завданої шкоди.

Оновлений Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії

9 березня 2023 року Міністерство реінтеграції прийняло [Наказ № 84](#), яким вносяться зміни до [Переліку територій на яких ведуться \(велися\) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією](#). Цей перелік регулярно оновлюється; включення громади до зазначеного переліку є підставою для отримання державної допомоги на проживання для ВПО.

Соціальна допомога для осіб, що доглядають за особами з інвалідністю і особами похилого віку

10 березня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв [Постанову № 215](#), вносячи зміни до [Переліку державних соціальних послуг](#). До 31 грудня 2023 року, особи, які здійснюють догляд за (i) особам з інвалідністю (I група інвалідності) та (ii) особам старше 80 років, мають право на отримання державної допомоги.

Субвенція з державного бюджету

10 березня 2023 року Кабінет Міністрів України видав [Розпорядження № 209-р](#), яким розподіляються кошти між місцевими бюджетами територій, постраждалих від бойових дій, для підтримки функціонування місцевих органів влади. Загалом буде виділено 10,2 мільярди гривень.

Програма забезпечення житлом ВПО, що захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України

24 березня 2023 року Кабінет Міністрів України прийняв [Постанову № 263](#), якою передбачаються незначні зміни до процедури надання житла ВПО, які захищали незалежність та територіальну цілісність України⁵. Зміни спрямовані на пристосування процедури до вторинного переміщення бенефіціарів. Крім того, зі списку бенефіціарів виключаються особи, засуджені за злочини проти основ національної безпеки.

КОНТАКТИ

E-MAIL: UKRKI@UNHCR.ORG, ТЕЛ: +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ

UNHCR Ukraine: www.unhcr.org.ua/en - Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine

Facebook: www.facebook.com/UNHCRKyiv - Instagram: www.instagram.com/unhcr_ukraine

⁵ Перелік осіб, що відповідають даному визначенню наведено статті 1 [Постанови № 263](#)